

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 11Co/224/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8815203805
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 09. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Šamo
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8815203805.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Šama a sudcov JUDr. Jozefa Škraba a JUDr. Mareka Kohúta v právnej veci žalobcu Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., Bajkalská 30, Bratislava, IČO: 31 335 004, proti žalovaným 1/ Š. K., nar. XX.X.XXXX, bývajúci vo D. T. U., O.. S. XXXX/XX, 2/ W. K., T. XX.X.XXXX, bývajúca vo D. T. U.B., O.. S. XXXX/XX, o zaplatenie 3.038,61 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou, č.k. 3C/175/2015-33 zo dňa 3.8.2015, takto

rozhodol:

Ruší rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým súd zaviazal žalovaných plniť v mesačných splátkach po 30,- eur, vo výroku, ktorým súd žalobu čo do zvyšku zamietol, vo výroku o náhrade trov konania a v rozsahu zrušenia mu vec vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom žalovaných v 1/ a v 2/ rade zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 274,32 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 274,32 eur od 1.4.2015 do zaplatenia, a to všetko v mesačných splátkach po 30,- eur mesačne, ktoré splátky sú splatné vždy do 25. dňa toho ktorého mesiaca na adrese žalobcu, pod následkami straty výhody splátok, až do zaplatenia, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti súd žalobu, čo do zvyšku zamietol a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V dôvodoch rozsudku uviedol, že žalobca sa podaným návrhom domáhal, aby súd zaviazal žalovaných spoločne a nerozdielne zaplatiť mu sumu vo výške 6.331,57 eur spolu so 6,49 % ročným úrokom za úver zo sumy 5.437,39 eur od 1.10.2014 do zaplatenia a 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 5.755,85 eur od 1.10.2014 do zaplatenia a tiež nahradiť trovy konania. V žalobe uviedol, že na základe Zmluvy o stavebnom sporení č. XXXXXXXXXXX, bola so žalovanými uzatvorená Zmluva o mimoriadnom medziúvere č. XXXXXXXXXXX a Stavebnom úvere č. XXXXXXXXXXX zo dňa 4.6.2010, v súlade s ktorou poskytol žalovaným mimoriadny medziúver 5.500,- eur. Žalovaní za zaviazali do pridelenia cieľovej sumy splácať úroky medziúveru 6,49 % p.a., pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 29,75 eur a do nasporenia cieľovej sumy vkladať na účet stavebného sporenia pravidelné mesačné vklady vo výške 8,80 eur. Po pridelení cieľovej sumy, sa žalovaní zaviazali splácať stavebný úver vrátane úrokov vo výške 4,70 % p.a. pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 38,55 eur. Žalovaní porušili zmluvne dohodnuté podmienky a medziúver prestali riadne a včas splácať. Listom zo dňa 1.10.2013 žalobca odstúpil od úverovej zmluvy a vyzval žalovaných, aby v 7-dňovej lehote vrátili zostatok úveru. Žalovaní peňažné prostriedky nevrátili. Dlžná suma ku dňu odstúpenia od zmluvy vo výške 5.788,79 eur pozostávala z istiny 5.437,39 eur, z nezaplatených úrokov za úver a z nezaplatených poplatkov ku dňu odstúpenia od zmluvy v celkovej výške 351,40 eur. Podľa čl. VII. bod 5. úverovej zmluvy odstúpením od zmluvy nezaniká záväzok dlžníka a ručiteľa splatiť pohľadávku veriteľa vrátane príslušenstva. Podľa čl. VII. bod 6 úverovej zmluvy odstúpením od zmluvy nezaniká ani právo veriteľa požadovať zmluvne dohodnuté úroky až do zaplatenia celej pohľadávky. Na základe uvedeného, žalobca naďalej úročil istinu dohodnutým úrokom za úver vo výške 6,49 % p.a.. Podľa úverovej zmluvy a Všeobecných podmienok pre zmluvy o stavebnom sporení, účinnosťou odstúpenia sa rozumie deň, kedy bolo odstúpenie od zmluvy doručené všetkým

žalovaným. Účinnosť odstúpenia nastala dňa 8.10.2013. Dlžná suma ku dňu účinnosti odstúpenia od zmluvy predstavovala sumu 5.797,85 eur, pričom pozostávala z istiny 5.437,39 eur, z nezaplatených úrokov za úver a z nezaplatených poplatkov vo výške 360,46 eur. V súlade s čl. VII. bod 8. úverovej zmluvy, odo dňa nasledujúceho po účinnosti odstúpenia od zmluvy žalobca úročil celý zostatok dlhu úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne.

2. Žalovaní žiadali zaplatiť dlh v splátkach.

3. Súd na základe vykonaného dokazovania zistil skutkový stav, podľa ktorého podľa čl. I. Zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere, uzatvorenej medzi žalobcom ako veriteľom a žalovanými ako dlžníkmi zo dňa 23.3.2006, žalobca poskytol žalovaným medziúver vo výške 3.319,39 eur, pričom po pridelení cieľovej sumy Zmluvou o stavebnom sporení, na základe ktorej bol mimoriadny medziúver poskytnutý a súčasne pri dodržaní všetkých zmluvných podmienok, ako aj všeobecných podmienok pre zmluvy o stavebnom sporení sa mimoriadny medziúver zmenil na stavebný úver vo výške 1.991,64 eur. Presná výška stavebného úveru sa rovná rozdielu cieľovej sumy a nasporenej sumy pri pridelení cieľovej sumy Zmluvou o stavebnom sporení. V zmysle čl. II. zmluvy - doba splatnosti, úročenie, vyplatenie a splácanie mimoriadneho medziúveru - výška úrokovej sadzby je 7,49 % ročne. Do nasporenia 40 % cieľovej sumy sa dlžník zaväzuje vkladať na účet Zmluvy o stavebnom sporení pravidelné mesačné vklady, minimálne vo výške 16,60 eur. Do pridelenia cieľovej sumy Zmluvou o stavebnom sporení sa dlžník zaväzuje splácať úroky z mimoriadneho medziúveru pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 20,75 eur. Pri stavebnom úvere sa dlžník zaväzuje uhradiť plnú výšku stavebného úveru, vrátane úrokov vo výške 4,70 % p.a., pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 29,04 eur. Podľa čl. III. zmluvy - zabezpečenie bod 1, písomným vyhlásením preberá ručiteľ v prípade, že úver zabezpečený aj záväzkom ručiteľa, voči veriteľovi povinnosť vyplývajúcu z ručenia. Podľa čl. V. zmluvy - práva a povinnosti zmluvných strán - zmluvné strany sa zaviazali plniť všetky záväzky vyplývajúce z tejto zmluvy a zo všeobecných podmienok. Dlžník sa najmä zaviazal všetky splátky mimoriadneho medziúveru, resp. stavebného úveru uhradiť včas a riadne. Veriteľ sa zaviazal pri splnení zákonných predpokladov a všeobecných podmienok poskytnúť dlžníkovi stavebný úver a toto právo je zo strany veriteľa nevyvodateľné. V zmysle čl. VI. Zmluvy - omeškanie splácania - ak je dlžník v omeškaní so splátkou, má veriteľ právo účtovať si 3 % p.a., pri stavebnom úvere 5 % p.a. úrok, pri mimoriadnom medziúvere z omeškania nad dohodnutú úrokovú sadzbu zo zmeškaných splátok. V prípade omeškania dlžníka s viac ako dvoma splátkami alebo jednou splátkou pod dobu dlhšiu ako 3 mesiace, je veriteľ oprávnený požadovať zaplatenie celého zostatku dlhu pred dohodnutou dobou splatnosti. Podľa bodu 2 písm. i) čl. VII. zmluvy, veriteľ má právo od zmluvy odstúpiť a požadovať okamžité splatenie mimoriadneho medziúveru a stavebného úveru aj v prípade, ak dlžník nesplnil alebo porušil povinnosti vymedzené touto zmluvou alebo zabezpečovacími zmluvami. V zmysle bodu 4 písm. a) čl. VII. zmluvy, pre mimoriadny úver platí navyše, že veriteľ môže od zmluvy o mimoriadnom úvere a stavebnom úvere odstúpiť a požadovať bezodkladné vrátenie mimoriadneho medziúveru a stavebného úveru v prípadoch uvedených v bode XIX. Všeobecných podmienok, ako aj v prípade, že dlžník je v omeškaní s dvoma pravidelnými mesačnými vkladmi na zmluvu o stavebnom sporení po dobu dlhšiu ako 2 mesiace. Podľa bodu 5 čl. VII. zmluvy, odstúpením od zmluvy nezaniká záväzok dlžníka, prípadne ručiteľa splatiť pohľadávku veriteľa, vrátane jej príslušenstva. Podľa bodu 7 čl. VII. zmluvy, odstúpením od zmluvy zmluva zaniká, a to dňom doručenia tohto oznámenia druhej zmluvnej strane. Všetky oznámenia veriteľa sa považujú za doručené aj dňom uplynutia úložnej doby zásielky na pošte, po oznámení na adrese uvedenej v tejto zmluve alebo pri zmene adresy na dodatočne klientmi písomne oznámenú adresu pre doručovanie. V prípade vrátenia zásielky bez jej uloženia na pošte z dôvodu, že sa dlžník na adrese nezdržiava, je odšťahovaný alebo neznámy, sa zásielka považuje za doručenú v deň, keď sa táto vrátila veriteľovi. V zmysle bodu 8 čl. VII zmluvy, po odstúpení od zmluvy má veriteľ právo účtovať si pri stavebnom úvere 3 % p.a. úrok z omeškania a pri medziúvere 5 % p.a. úrok z omeškania nad dohodnutú úrokovú sadzbu z celkového zostatku dlhu. Právny vzťah medzi zmluvnými stranami sa riadi právnym poriadkom SR, Obchodným zákonníkom, Občianskym zákonníkom a zákonom č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení v znení neskorších noviel a všeobecnými podmienkami pre zmluvy o stavebnom sporení. V zmysle bodu 4 čl. VIII. zmluvy, dlžníci vyhlasujú, že pri práve na peňažné plnenie z tejto zmluvy, práve na vrátenie celého zostatku úveru a práve na vrátenie bezdôvodného obohatenia po odstúpení od tejto zmluvy, v zmysle § 401 Obchodného zákonníka predlžujú zákonnú pevnú premlčaciu dobu na 10 rokov od doby, keď začne prvý raz plynúť. Ak je záväzok zabezpečený ručiteľom, ručiteľ berie na vedomie, že sa voči nemu právo veriteľa nepremlíči pred premlčaním práva voči dlžníkovi. V zmysle úvodných ustanovení všeobecných podmienok pre stavebné sporenie pre fyzické osoby, stavebná sporiteľňa vydáva v súlade

s právnymi normami platnými na území SR tieto všeobecné podmienky pre stavebné sporenie pre fyzické osoby, ktorými upravuje vzťahy medzi stavebnou sporiteľňou a stavebným sporiteľom, v súlade so zákonom č. 483/2001 Z.z. o bankách v platnom znení a zákonom č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení v platnom znení. V zmysle čl. I bod 2 a 3 časť A) všeobecných podmienok, zmluva musí byť uzatvorená písomnou formou na určitú cieľovú sumu a konkrétnu tarifu sporenia. Predmetom zmluvy je záväzok stavebného sporiteľa na základe pravidelného sporenia nasporiť zmluvne dohodnutú sumu a jeho nárok na poskytnutie stavebnou sporiteľňou nevypovedateľného stavebného úveru v súlade so zákonom a VPSS. Podľa čl. XVII bod 1 a 2 všeobecných podmienok, úver zo stavebného sporenia poskytuje stavebná sporiteľňa s ročnou úrokovou sadzbou. Úročenie istiny stavebného úveru začína dňom čerpania stavebného úveru alebo jeho časti. V zmysle čl. XIX bod 2 písm. a), d) a i) všeobecných podmienok - porušenie zmluvných povinností a okamžitá splatnosť, ak je stavebný sporiteľ v omeškaní s viac než dvoma splátkami alebo jednou splátkou dlhšie ako 3 mesiace v zmysle § 506 Obchodného zákonníka, ak stavebný sporiteľ, spoludlžník alebo ručiteľ prestane splácať stavebný úver a ak stavebný sporiteľ nespĺňa dohodnuté všeobecné podmienky alebo nedodrží dohodnuté záväzky zmluvy o úvere, je stavebná sporiteľňa oprávnená postupovať v zmysle bodu 3 tohto článku. Ak nastanú skutočnosti uvedené v bode 2 tohto článku, je stavebná sporiteľňa oprávnená, najmä jednostranne vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru, t.j. požadovať splatenie pohľadávky stavebnej sporiteľne zo zmluvy o úvere pred termínom konečnej splatnosti úveru a stavebný sporiteľ je povinný splatiť pohľadávku stavebnej sporiteľni v lehote, ktorú ona určí v oznámení o mimoriadnej splatnosti úveru, vypovedať zmluvu alebo od nej odstúpiť. Stavebná sporiteľňa má v týchto prípadoch právo účtovať si aj úrok z omeškania nad dohodnutú úrokovú sadzbu zo zostatku dlhu a zameškaných splátok dohodnutých v úverovej zmluve (čl. XIX bod 3 písm. b), c) všeobecných podmienok). Podľa čl. XXIII bod 1, 2 všeobecných podmienok, stavebný sporiteľ je povinný platiť sporiteľni ceny za služby poskytované stavebnou sporiteľňou v súlade so Sadzobníkom poplatkov platných v deň uskutočnenia spoplatňovaného úkonu alebo ceny dohodnuté v zmluve. Ak nie je dohodnuté inak, ceny sú splatné ku dňu uvedenému v Sadzobníku a pokiaľ taký údaj neobsahuje, tak sú splatné v deň, keď je spoplatňovaný úkon stavebnou sporiteľňou vykonaný. V zmysle čl. XXIII. bod 4, 5 všeobecných podmienok stavebná sporiteľňa účtuje poplatok za vedenie účtu stavebného sporenia vo výške stanovenej Sadzobníkom poplatkov na účtoch stavebných sporiteľov vždy na začiatku kalendárneho roka a vždy pri vzniku nového účtu, pričom je za takýmto účelom oprávnená použiť peňažné prostriedky na účte stavebného sporenia. Stavebná sporiteľňa je oprávnená jednostranne meniť výšku cien v Sadzobníku.

4. Žalobca odstúpením od zmluvy zo dňa 11.9.2014 žalovaným oznámil, že z dôvodu neuhradenia ročných splátok, ani v poskytnutej dodatočnej lehote, žalovaní ostávajú v omeškaní na účte stavebného sporenia po dobu dlhšiu ako 2 mesiace a na účte medziúveru s viac ako dvoma splátkami v súlade s čl. VI a VII úverovej zmluvy, odstupuje od zmluvy o medziúvere č. XXXXXXXXXXXX a stavebnom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 30.3.2006 a zároveň požaduje okamžité vrátenie poskytnutých úverových prostriedkov. Súčasne oznámil, že v prípade, ak do 7 dní od doručenia tohto listu žalovaní neuhradia dlžnú sumu, pristúpi k vymáhaniu niektorým zo spôsobov ustanoveným platnými právnymi predpismi. Žalovaní si oznámenia o odstúpení od zmluvy prevzali 23.9.2014 a 18.9.2014. Ďalej súd v dôvodoch rozsudku citoval ust. § 497 Obchodného zákonníka, ďalej ust. § 52 ods. 1, 2, ust. § 53 ods. 1 až 3 a ods. 5 Občianskeho zákonníka a v tejto súvislosti konštatoval, že od zmluvy môže účastník odstúpiť len, ak je to v tomto zákone alebo v inom zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté. Odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak (§ 48 ods. 1, 2 OZ). V súvislosti s omeškaním s platením peňažného záväzku súd citoval ust. § 517 ods. 1, 2 OZ a poukázal tiež na Nariadenie vlády SR č. 87/1995 Z.z.. Predmetný vzťah súd posudzoval ako spotrebiteľskú zmluvu v zmysle ust. § 52 a nasl. OZ, nakoľko ide o zmluvu, ktorú uzatváral žalobca ako dodávateľ a žalovaní v 1/ a v 2/ rade ako spotrebiteľia, pričom obsah zmluvy, ako aj všeobecných podmienok bol daný žalobcom bez možnosti žalovaných privodiť akúkoľvek zmenu. Na základe vykonaného dokazovania súd zistil, že žalobca a žalovaný v 1/ rade ako dlžník a žalovaná v 2/ rade ako spoludlžník uzavreli dňa 30.3.2006 Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXXXX a stavebnom úvere č. XXXXXXXXXXXX, v súlade s ktorou poskytol žalobca žalovaným mimoriadny medziúver vo výške 3.319,39 eur. Žalovaní sa zaviazali do pridelenia cieľovej sumy splácať úroky mimoriadneho medziúveru 7,49 % p.a., pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 20,75 eur a do nasporenia 40 % cieľovej sumy vkladat' na účet stavebného sporenia pravidelné mesačné vklady vo výške 16,60 eur. Po pridelení cieľovej sumy na základe Zmluvy o stavebnom sporení, sa žalovaní zaviazali splácať stavebný úver, vrátane úrokov vo výške 4,7 % p.a pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 29,05 eur. Žalobca si svoj záväzok riadne splnil a poskytol žalovaným dohodnutý medziúver. Žalovaní však svoj záväzok riadne

a včas neplnili a s jeho plnením sa dostali do omeškania. Keďže nastali podmienky predpokladané v zmluve tým, že dlžník podstatne porušil zmluvu, žalobca listom zo dňa 11.9.2014 od zmluvy odstúpil a zároveň žiadal o okamžité vrátenie poskytnutých úverových prostriedkov. Podľa Občianskeho zákonníka sa zmluva zrušuje s účinkami od začiatku, a tým zanikajú práva a povinnosti zo zmluvy. Momentom odstúpenia od zmluvy vznikajú práva a povinnosti z porušenia práva (bezdôvodné obohatenie, náhrada škody). Účastníci zrušenej zmluvy si majú navzájom vrátiť už vykonané plnenie (§ 457 OZ). Ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy, ktoré na rozdiel od ustanovení Občianskeho zákonníka zaväzujú spotrebiteľa nad rámec povinností vzniknutých podľa Občianskeho zákonníka evidentne zhoršujú jeho postavenie. Akékoľvek rozšírenie záväzku spotrebiteľa, vrátane platenie úrokov napriek ich zrušeniu pri vzájomnej reštitučnej povinnosti po zániku zmluvy s účinkami ex tunc postavenie spotrebiteľa zhoršuje. Dôsledky odstúpenia od zmluvy podľa zmlúv dohodnutých medzi účastníkmi konania sú nevýhodnejšie ako dôsledky odstúpenia podľa úpravy v Občianskom zákonníku. Žalovaní ako spotrebiteľia môžu právom očakávať, že zmluvné podmienky koncipované v rámci štandardnej typovej zmluvy ich nezaväzujú, pokiaľ sú vo svojich dôsledkoch nevýhodnejšie oproti právnej úprave podľa Občianskeho zákonníka (princíp právnej istoty, dôvery v objektívne občianske právo). Ide o akúsi jednostrannú kogentnosť ustanovení Občianskeho zákonníka v záujme vyššej ochrany pri štandardných typových zmluvách. Predmetná vec sa týka práva Európskej únie (Smernica Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Ustanovenie § 54 ods. 1 OZ je pomerne náročné na dodávateľov a významne chráni spotrebiteľov. Je však potrebné uviesť, že ak sa neberie do úvahy výber sumy úveru a podpis, tak spotrebiteľ takmer žiadnym spôsobom neparticipuje na koncipovaní zmluvy, preto sa dá plne pochopiť pomerne silná ochrana spotrebiteľov, ktorú slovenský zákonodarca zakotvil v ust. § 54 OZ. Aj napriek tomu, že úverová zmluva je absolútny obchod a je nutné na ňu aplikovať Obchodný zákonník, prednosť majú osobitné ustanovenia právneho poriadku, ktoré sú súčasťou špeciálnej právnej úpravy v oblasti spotrebiteľského práva, vrátane ust. § 52 až § 54 OZ. Dualistický systém záväzkového práva na Slovensku je určitá anomália medzi právnymi poriadkami. Aplikačná prax ukazuje, že aj takýto stav môže dlhodobo fungovať, avšak niet rozumného dôvodu na skonštatovanie, že na vadnosť právneho úkonu, vrátane odstúpenia od spotrebiteľsko-právnej, a teda typickej občianskoprávnej veci má dopadať právna úprava regulujúca vzťahy v zásade medzi podnikateľmi, ak Občiansky zákonník ako Kódex občianskeho súkromného práva takúto úpravu má a je pre nepodnikateľov výhodnejšou. V tejto súvislosti súd poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5MCdo/20/09. Nebol dôvod považovať obchodnoprávnu úpravu za výhodnejšiu ani z pohľadu možnosti splácania úveru pri zachovaní zmluvy, keďže úprava zmluvnej klauzuly o odstúpení predpokladala zároveň zosplatnenie úveru. Na predmetnú spotrebiteľskú vec v časti vadnosti právneho úkonu (odstúpenie od zmluvy) dopadá teda právna úprava občianskeho práva. V danej súvislosti súd poukázal na názor vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/2/2013, 6Co/81/2012, 6Co/113/2010, 6Co/218/2012, 6Co/224/2012. Ústavný súd takýto postup neoznačil na ústavne nekonformný, napr. vo veci I.ÚS/402/2013, pričom išlo o zásadnú právnu otázku s dopadom na výsledok súdneho sporu. Dodávateľ, ktorý naformuloval štandardnú typovú zmluvu, dobrovoľne sa rozhodol využiť ustanovenie zmluvy o odstúpení, aj keď existujú iné inštitúty súkromného práva, ktoré zmluvu komplexne nerušia s účinkami od momentu jej uzavretia (napr. výpoveď, strata výhody splátok). Ustanovenie čl. X zmluvných podmienok, podľa ktorého má spotrebiteľ plniť zmluvné povinnosti aj napriek odstúpeniu od zmluvy, je upravené pre žalovaných nevýhodnejšie oproti úprave v § 48 v spojení s § 53 ods. 1, ods. 5 a § 457 OZ. Súd nijako nepopiera úver ako absolútny obchod ani dôvodnosť aplikácie Obchodného zákonníka, prednosť však majú osobitné ustanovenia právneho poriadku, ktoré sú súčasťou špeciálnej právnej úpravy v oblasti spotrebiteľského práva, vrátane ust. § 52 až § 54 OZ. O tom, že ide o spotrebiteľskú zmluvu, neboli žiadne pochybnosti a v konečnom dôsledku tomu zodpovedá aj definícia spotrebiteľskej zmluvy, za ktorú sa považuje každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ak ju uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ust. § 54 ods. 1 OZ preto treba vykladať tak, že v prípade dualistickej právnej úpravy inštitútov súkromného práva sa na spotrebiteľské právne vzťahy nepoužije obchodné právo, ak aplikáciou konkrétnej zmluvnej podmienky by sa postavenie spotrebiteľa oproti občianskoprávnej úprave zhoršilo. Ust. § 54 ods. 1 je dôsledkom transpozície čl. 8 Smernice. Ako vyplýva zo znenia zmluvnej podmienky o odstúpení, táto nie je vyvážená, naopak spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, naviac je nejasná a nezrozumiteľná v kontexte s ostatnými zmluvnými podmienkami a objektívne zhoršuje postavenia žalovaných - spotrebiteľov. Dohoda o odstúpení zaväzuje žalovaných platiť úroky aj za obdobie, ktoré ma ešte len nastať v budúcnosti, teda odstúpením od zmluvy má veriteľ zachované všetky svoje práva, kým spotrebiteľ žiadne. Spotrebiteľovi v dôsledku odstúpenia zanikajú všetky práva a vzniká len povinnosť jednorazového plnenia, vrátane úrokov a poplatkov, ktoré celé príslušenstvo si veriteľ zúčtuje netransparentným spôsobom do jednej istiny a ďalej úročí navýšenou

sadzbu. Poplatky si žalobca započítal z plnenia už na začiatku právneho vzťahu. Formulárové znenie zachovania úrokov a dokonca ich navyšovanie po odstúpení od zmluvy odporuje aj kogentnému ust. § 517 ods. 2 OZ v spojení s Nariadením vlády č. 87/1995 Z.z., ktoré predpokladá presnú výšku úrokov z omeškania. Odstúpenie od úverovej zmluvy má účinky ex tunc, teda spätne ku dňu uzavretia zmluvy. Úverová zmluva vy sa tak od začiatku zrušila, pričom v súlade s ust. § 457 OZ, ak by bola zmluva zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal. Dôsledkom plnenia zo zrušenej zmluvy je tak povinnosť účastníkov zmluvy navzájom si vrátiť všetko, čo plnením z takejto zmluvy nadobudli, ako výslovne stanovuje § 457 OZ, ktorý je špeciálnou úpravou bezdôvodného obohatenia z predmetného záväzkového vzťahu so žalovaným. V danej veci mal súd za preukázané, že žalovaným bol poskytnutý úver v sume 3.319,39 eur, pričom títo do odstúpenia od zmluvy uhradili sumu 2.835,07 eur. Po odstúpení od zmluvy, títo ešte uhradili sumu 210,- eur. Vyššie uvedené sumy sú zrejme z výpisu z účtu. Žalobca poskytol žalovaným finančné prostriedky vo výške 3.319,39 eur, pričom žalovaní mu uhradili sumu 3.045,37 eur, a keďže pri zrušení zmluvy si účastníci majú vrátiť len navzájom poskytnuté plnenie, žalovaní majú žalobcovi vrátiť rozdiel týchto súm, t.j. sumu 274,32 eur. Preto súd zaviazal žalovaných na úhradu tejto sumy a v prevyšujúcej časti, a teda v časti o zaplatenie sumy prevyšujúcej 274,32 eur, ako aj žalobcom uplatneného úroku z úveru zo sumy 2.329,87 eur od 1.4.2015 do zaplatenia, žalobu ako nedôvodnú zamietol.

5. Žalovaní sa s plnením svojho peňažného záväzku dňom nasledujúcim po dni, ktorý im žalobca v odstúpení od zmluvy poskytol, dostali do omeškania. V súlade s príslušným ustanovením Občianskeho zákonníka v spojení s nariadením vlády mal žalobca nárok požadovať útok z omeškania vo výške 8,25 % ročne. Žalobca si však uplatnil úrok z omeškania vo výške 5 % ročne, a preto mu súd priznal predmetný úrok len v takejto výške a čo do zvyšku žalobu v tejto časti zamietol. Berúc do úvahy osobné, sociálne a majetkové pomery žalovaných, povolil súd v súlade s ust. § 160 O.s.p. peňažné plnenie vykonať v splátkach, a to za podmienok uvedených vo výrokovvej časti rozsudku.

6. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. Z uplatnenej sumy 3.038,61 eur bolo žalobcovi priznaných 274,32 eur, takže žalobca mal v konaní úspech len vo výške 8,25 % a vo zvyšku boli úspešní žalovaní. Keďže žalovaným žiadne preukázateľné trovy nevznikli a ani zo spisu nevyplývali, súd rozhodol tak, že im náhradu trov konania nepriznal.

7. Proti tomuto rozsudku podal žalobca včas odvolanie, a to proti výroku, ktorým súd povolil žalovaným plnenie v mesačných splátkach, ďalej proti výroku, ktorým súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a proti výroku o náhrade trov konania. Namietal, že napriek skutočnosti, že ide o Zmluvu o úvere podľa § 261 ods. 6 písm. d) zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, ktorej pojmovým znakom je odplatnosť nároku na úroky z úveru, prvoinštančný súd žalobcovi tieto nepriznal vôbec. Tvrdenie súdu, podľa ktorého sa v dôsledku odstúpenia od zmluvy o úvere táto zrušuje s účinkami ex tunc a veriteľovi zaniká nárok na úroky z úveru, nielenže nemá oporu v právnych predpisoch, ale navyše zvyhodňuje dlžníkov neplatičov oproti tým, ktorý si svoje povinnosti plnia riadne a včas a neposlednom rade, navádza k nesplácaniu úveru, nakoľko dlžník nie je povinný zaplatiť odplatu za užívanie peňažných prostriedkov, čo je v rozpore so samotnou podstatou zmluvy o úvere. Nárok na úrok z omeškania priznal prvoinštančný súd len zo sumy 274,32 eur, hoci ku dňu 31.3.2015 boli žalovaní v omeškani so zaplatením sumy vo výške 3.038,61 eur. Pokiaľ ide o možnosť žalovaných splácať súdom priznanú sumu v mesačných splátkach vo výške 30,- eur podotkol, že z odôvodnenia prvoinštančného súdu nie je zrejme, že by sa zaoberal aj okolnosťami na strane žalobcu, ako napr. efektívnosťou vymožená pohľadávky. Prvoinštančný súd zrejme neprihliadol na zásadu rovnosti účastníkov konania a vychádzajúc z odôvodnenia rozsudku, za relevantné považoval len tvrdenie žalovaných, podľa ktorého žiadajú o splácanie žalovanej sumy v mesačných splátkach po 30,- eur. Napokon prvoinštančný súd nesprávne posúdil náhradu trov konania, nakoľko mal za to, že žalobca má vo veci úspech len vo výške 8,25 %. Takéto arbitrálne výroky prvoinštančného súdu nemožno považovať za správne, nakoľko neodôvodnene zvyhodňujú postavenie žalovaných na úkor žalobcu ako banky poskytujúcej úver, a to i napriek tomu, že porušenie povinností vyplývajúcich zo zmluvy a dôvod pre uplatnenie práva na súde, je práve na strane žalovaných. Žalobca namietal nesprávnu aplikáciu právnych predpisov. Je nepochybné, že zmluva je zmluvou o úvere, na ktorú sa v zmysle ust. § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka vzťahujú príslušné ustanovenia tohto predpisu. Žalobca nevyklučuje, že na predmetný právny vzťah sa majú aplikovať príslušné ustanovenia § 52 a nasl. OZ, ako aj príslušné ustanovenie právnych predpisov upravujúce právne vzťahy účastníkov, v ktorých je spotrebiteľ, prijatých na ochranu spotrebiteľa, čo však neznamená, že na všetky právne vzťahy založené zmluvou o úvere sa majú

aplikovať výlučne ustanovenia Občianskeho zákonníka. Požiadavka výlučnej aplikácie Občianskeho zákonníka na právne vzťahy založené zmluvou o úvere, nevyplýva ani zo Smernice Rady č. 87/102/EHS dokonca ani z neskoršej Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. 4.2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení Smernice Rady 87/102/EHS. S poukazom na uvedené žalobca je toho názoru, že právny vzťah založený zmluvou o úvere, ako aj nároky z neho vzniknuté pred 1.4.2015 majú byť posudzované v zmysle príslušných ustanovení Obchodného zákonníka v rozsahu, v akom neodporujú úprave obsiahnutej v § 52 a nasl. OZ, ako aj príslušným ustanoveniam právnych predpisov upravujúce právne vzťahy účastníkov, v ktorých je spotrebiteľ prijatých na ochranu spotrebiteľa. Tvrdenie súdu prvej inštancie o výlučnej aplikácii OZ na právny vzťah založený zmluvou len z dôvodu, že sa jedná o spotrebiteľskú zmluvu, ktorú uzatváral navrhovateľ ako dodávateľ so žalovanými ako spotrebiteľmi, kde obsah zmluvy bol daný žalobcom, bez možnosti zmeny nemá oporu v právnych predpisoch. Napokon výlučná aplikácia OZ na predmetný právny vzťah nevyplýva ani z ust. § 52 a nasl. OZ a ani zo žiadnych iných ustanovení upravujúcich právne vzťahy účastníkov, v ktorých je spotrebiteľ. Nevyžaduje ani zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, či nasledujúci zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov. Pokiaľ išlo o nároky z odstúpenia od zmluvy o úvere, žalobca mal za to, že prvoinštančný súd nesprávne posúdil jeho nároky z odstúpenia od zmluvy, keďže na právny vzťah neaplikoval príslušný právny predpis, a teda nesprávne vec právne posúdil. Žalobca podotkol, že nároky z odstúpenia od zmluvy sú zrejmé z ust. § 506 Obchodného zákonníka, podľa ktorého, ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako 3 mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi. Aplikácia ustanovení OZ o bezdôvodnom obohatení, je preto v predmetnom prípade vylúčená. Napokon aplikácia Obchodného zákonníka, a teda aj ust. § 506 Obchodného zákonníka vyplýva priamo zo zákona, nejde o zmluvné dojednanie, či podmienku, ktorej znenie spotrebiteľ mal, či nemal možnosť ovplyvniť. Pokiaľ išlo o nároky žalobcu na úroky z úveru poukázal v tejto súvislosti žalobca na ust. § 497 Obchodného zákonníka. Odplata za poskytnutie peňažných prostriedkov veriteľovi prináleží priamo zo zákona a podľa názoru žalobcu mu patrí až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov. Uvedené potvrdzuje aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Obo/283/2003, podľa ktorého odstúpením od zmluvy o úvere nezaniká povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky, menia sa len podmienky, za ktorých je dlžník povinný uvedenú povinnosť splniť. S vyššie uvedeným názorom sa stotožňuje aj právna teória. Žalobca mal za to, že jeho nárok na 7,49 %-ný ročný úrok z úveru mu prináleží od doby poskytnutia peňažných prostriedkov až do ich reálneho vrátenia, a teda aj za dobu po odstúpení od zmluvy o úvere. Žalobca mal ďalej za to, že prvoinštančný súd nesprávne posúdil aj jeho nárok na nezaplatené poplatky do účinnosti odstúpenia od zmluvy, keďže tento spolu s nárokom na úroky za úver v plnom rozsahu zamietol. Poznamenal, že poplatky, ktorých zaplataenie požadoval vo svojom návrhu reflektujú porušenie povinností zo strany žalovaných plniť svoje zmluvné záväzky a tieto by v prípade, ak by žalovaní plnili riadne a včas, žalobca nebol ani účtovať a nevznikli by tým žalobcovi ďalšie náklady. Žalobca zvolil upomienky ako prostriedok ako zachovať úverový vzťah a predísť tak odstúpeniu od zmluvy. V praxi sú totiž mnohé prípady, kedy práve prostredníctvom výziev dlžníci splnia omeškané splátky. Žalobca je toho názoru, že výrok prvoinštančného súdu, ktorým zamietol žalobu v časti o zaplataenie nezaplatených poplatkov do účinnosti odstúpenia od zmluvy je nesprávny. Ďalej žalobca mal za to, že úroky z omeškania vo výške 5 % p.a. mu prináležia z celej nezaplatenej sumy, teda zo sumy vo výške 2.951,59 eur, a to od 1.4.2015 do zaplataenia. Pokiaľ išlo o súdom priznanú možnosť plniť priznanú sumu v splátkach po 30,- eur, tu žalobca uviedol, že výška týchto mesačných splátok je neprimerane nízka, a to vzhľadom na výšku celkovej dlžnej sumy, ako aj dobu omeškania. Za predpokladu riadneho a včasného splácania žalovanými v zmysle rozsudku, by len suma istiny vo výške 2.329,87 eur bola splácaná dlhšie ako 6 rokov. Žalobca žiadal zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Súčasne žiadal zaviazat žalovaných na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

8. Žalovaní sa na odvolanie žalobcu nevyjadřili.

9. Odvolací súd odvolanie žalobcu prejednal v zmysle ust. § 470 ods. 2 Civilného sporového poriadku, podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Podľa tohto ustanovenia totiž právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali predto dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Civilný sporový poriadok nadobudol účinnosť 1.7.2016, pričom odvolanie žalobcu bolo podané pred týmto dátumom, a preto tomuto vzniklo právo prejednat odvolanie podľa doterajších právnych predpisov. Niet žiadnej zákonnej opory pre dokončenie konania podľa nových právnych

predpisov. S ohľadom na princíp legitímneho očakávania a právnej istoty, preto odvolací súd odvolanie žalobcu prejednal podľa právnej úpravy účinnej v čase, kedy bolo odvolanie podané.

10. Odvolací súd teda v zmysle § 212 ods. 1 v spojení s § 214 ods. 2 O.s.p. bez nariadenia pojednávania prejednal vec v medziach, ktorých sa odvolateľ domáhať je preskúmania a dospel k záveru, že jeho odvolanie je dôvodné.

11. Je pravdou, že v zmysle § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy Obchodného práva. Z tohto pohľadu, teda súd prvej inštancie postupoval správne, ak vec posudzoval podľa Občianskeho zákonníka. Nesprávne však vyložil ust. § 48 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého od zmluvy môže účastník odstúpiť len, ak je v tomto alebo inom zákone ustanovené, alebo účastníkmi dohodnuté. Odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak. Odstúpenie od zmluvy v danom prípade bolo medzi účastníkmi dohodnuté (viď čl. VII bod 1 úverovej zmluvy, pričom podľa tohto článku bodu 5, 6, 7, odstúpením od tejto zmluvy nezaniká záväzok dlžníka, prípadne ručiteľa splatiť pohľadávku veriteľa, vrátane jej príslušenstva). Odstúpením od tejto zmluvy nezanikajú ani zabezpečovacie zmluvy uzatvorené medzi veriteľom a dlžníkom, resp. treťou osobou. Odstúpením od zmluvy nezaniká ani právo veriteľa požadovať zmluvne dohodnuté úroky až do zaplatenia celej pohľadávky a odstúpením od zmluvy zaniká, a to dňom doručenia tohto oznámenia druhej zmluvnej strane. Teda záver o tom, že odstúpením od zmluvy, zmluva sa zrušila od začiatku nie je správny, pretože v zmysle § 48 ods. 1 sa účastníci dohodli, že zmluva zaniká až dňom doručenia tohto oznámenia druhej zmluvnej strane. Súd prvej inštancie teda nepostupoval v súlade s dohodou účastníkov uvedenou v zmluve o úvere čl. VII bod 1, 5 až 7, ďalej bod 8 a z tohto pohľadu vec nesprávne právne posúdil. Takáto dohoda, aká je uvedená v tomto článku a v uvedených bodoch, nie je v rozpore so zákonom, čomu nasvedčuje napr. znenie § 13 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v ktorom ustanovení sa uvádza, že ak spotrebiteľ uplatní právo podľa ods. 1 (právo odstúpiť od zmluvy o spotrebiteľskom úvere) je povinný zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať až do dňa splatenia istiny, a to bezodkladne a najneskôr do 30 kalendárnych dní po odoslaní oznámenia o odstúpení od zmluvy veriteľovi. Aj keď tento zákon samozrejme sa nevzťahuje na uvedený právny vzťah, je treba z hľadiska princípu právnej istoty považovať nárok žalobcu v zmysle zmluvy o úvere za dôvodný. Inštitút odstúpenia a jeho dôsledky v prípade úverových zmlúv nemožno vykladať odlišne. Ak v jednom prípade je spotrebiteľ povinný vrátiť v prípade odstúpenia od zmluvy istinu a úroky odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať až do dňa splatenia istiny, potom rovnaký princíp je treba použiť aj pri odstúpení od zmluvy, ak tak urobil veriteľ.

12. Na základe týchto dôvodov preto odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. zrušil rozsudok súdu prvej inštancie, pokiaľ išlo o výrok, ktorým súd, čo do zvyšku žalobu zamietol a tiež vo výroku o náhrade trov konania ale tiež aj výrok, ktorým súd zavial žalovaných plniť v mesačných splátkach po 30,- eur, keďže v tomto smere nevykonal dokazovanie, aby overil tvrdenia žalovaných v 1/ a v 2/ rade o ich sociálnych a majetkových pomeroch. V tomto rozsahu vec potom vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie s tým, že je súd prvej inštancie viazaný vysloveným právnym názorom v zmysle § 226 O.s.p.

13. Podľa § 224 ods. 3 O.s.p. súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania.

14. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).